

Szakiskola: satuba szorítva

Hosszú az út, míg az ágazat visszaszerzi tekintélyét

• Reformokra, a szakmunkásképzési rendszer megújítására lenne szükség, hiszen a tanügyi hálózat e része továbbra sem váltotta be a hozzá fűződő reményeket: amellett, hogy nem ad piacképes tudást a diákok kezébe, leginkább külföldre termeli a munkásokat – vélik a lapunk által megkérdezett tanügyi illetékesek.

MOLNÁR RAJMOND

Noha néhány évtizede még magas presztízsű szakképzés folyt Romániában, manapság inkább a tanulási nehézségekkel küzdő, sok esetben hátrányos helyzetű, rossz tanulmányi eredményt elért diákok gyűjtőhelye lett a szakiskola. E fiatalok nagy része érdektelen a tananyag és a gyakorlati részek iránt, amely egyébként idejélműlt a valós munkaerőpiaci igényekhez képest, ráadásul sokuk, ahogy végzett tanulmányaival, azonnal külföld fele veszi az irányt. Nagyon kevesen kamatoztatják itthon a tanultakat, így egyre inkább szakemberek nélkül marad az ország.

Hosszas folyamatról van szó

A lapunknak nyilatkozó oktatásban dolgozók szerint a szakoktatás mélyreplülése már jó ideje elkezdődött, s hosszú út vezet, míg az visszaszerzi tekintélyét. Márpedig arra szükség lesz, hiszen egyre aggasztóbb méreteket ölt a szakemberhiány, egy friss felmérés szerint például a hazai munkaadók óriási hányadának, 81 százalékának okoz nehézséget az általuk meghirdetett állások betöltése. A szakképzett dolgozói állásokat a legnehezebb betölteni, villanyszerelőkből, hegesztőkből és egyéb szerezőkből van a legnagyobb hiány.

Az aranykor

A szakiskolai képzés jóval a rendszerváltás előtt, még a 70-80-as években élte az aranykorát. Egyrészt akkor jelentős ipari tevékenység zajlott az országban, amely nagy létszámú munkaerőt követelt, másrészt abban az időben magas követelményeket támasztottak a szakmát tanulni vágyók fele, úgymond „volt presztízse és volt becsülete a szakoktatásnak”. Egyes tanintézmények tagozataira

Szakoktatás az egyik iskolában. Még többre lenne szükség

FOTÓ: GERGELY IMRE

sokan nem is jutottak be a magas felvételi követelmények miatt – mutatott rá érdeklődésünkre Ambrus Attila nyugdíjas korú oktatómester. Aztán, a forradalmat követően – folytatta – fokozatosan szüntették meg a nagyobb gyárakat, ipari létesítményeket, s egyre inkább begyűrűződött a köztudatba az a gondolkodás-

minisztérium 2009-2012 között nem hagyta jóvá a beiskolázási számokat a szakmunkásképzésre. Mondhatni a diákokat elméleti osztályokba kényszerítették. Ambrus Attila szerint, bár 2012-ben újraindult a hagyományos értelemben vett szakoktatás Romániában, máig óriási gondok jellemzik az iskolahálózat

A következmények

Jimon Mircea, a szentegyházi Gábor Áron Szakközépiskola aligazgatója is a 2000-es évek végén született politikai döntést emelte ki, amely szerinte óriási érvágás, egy övön aluli ütés volt az ágazatnak, és máig viseljük következményeit. Mivel ez idő alatt a jó szakemberek már nyugdíjba vonultak, a rosszul kivitelezett iskolai képzés miatt pedig alig került ki utánpótlás a tanintézményekből, gyakorlatilag szakemberek nélkül maradt az ország. Igaz – folytatta –, időközben a döntéshozók is rájöttek, hogy mennyire fontos a szakmunkásképzés, így próbálták azt feléleszteni poraiból, viszont továbbra sincs részükrol egy előre-mutató, egységes koncepció, amely révén az ágazat „visszaszereshetné a becsületét”. Ugyanakkor hangsúlyozta, az egész szakoktatást más – a diákok és szülők számára vonzóbb – megközelítésből kellene bemutatni, hiszen az utóbbi években nagyot változott a munkaerőpiac és annak megítélése. Kiemelte, egy tanult szakma mindig hasznos az ember életében, ráadásul azt követően le lehet érettségizni, és akár egyetemi tanulmányokra is be lehet iratkozni.

Minden idejélműlt

„Most, amikor már odakerültünk, hogy alig van szakmunkás az országban, sírunk, hogy nem jön ide egy befektető sem. Hát ki jöjjön, kivel dolgozzon?” – tette fel a kérdést Farkas Zoltán Béla, a gyergyószent-

” A szakiskolai képzés jóval a rendszerváltás előtt, még a 70-80-as években élte az aranykorát.

mód, miszerint a szakiskolával nem lehet érvényesülni, így a szülők döntő része már nem oda szánta gyerekeit. Szinte mindenki irodai munkára vágyott.

Rossz döntések

Ez a mentalitás a 2000-es évek végén csúcsonyosodott ki, amikor már a döntéshozók is úgy vélték, nincs szükség a hagyományos szakiskolai képzésekre, így bekövetkezett az addig működő szakiskolai hálózat átalakítása, amely 2012-ig tartott. Noha azokban az években is szerveztek az általános iskolai tanulmányokat követő szakoktatást, a

e részét. Megemlítette, a társadalom részéről továbbra sem változott meg az a hit, miszerint a tanult szakmának értéke van, így sok jó képességű diákot „elszívják” az elméleti tanintézmények, emellett a szakiskolák humán erőforrás terén nagyon rosszul állnak, és a cégek nem tudnak piacképes fizetést biztosítani a frissen végzetetteknek. Főképp emiatt próbálnak sokan szerencsét külföldön, viszont ott is csak a talpraesetteknek van esélyük megmaradni a tanult szakmájukban, hiszen idegennyelv-ismeret és sok helyen már magas szintű informatikai tudás is szükséges manapság az érvényesüléshez – magyarázta.

miklósi Batthyány Ignác Technikai Kollégium igazgatója, amikor a téma kapcsán érdeklődtünk tőle. Mint mondta, hiába a hangzatos szavak a választott politikusok részéről, hogy mennyire fontos a szakoktatás, meg hogy fel kell azt éleszteni, ha az iskolák többségében sem szakember, sem jó felszereltség nincsen. „A diákok továbbra is egy hatvan éves esztergával reszelnek, s mellette egy hatvan éves mester tanítja őt a szakmára” – hozott fel egy példát. Hangsúlyozta, a döntéshozóknak rá kell ébredniük arra, hogy ez így nem mehet tovább. „Reformálni kell a szakoktatást, ahogy tette azt sok ország. Ha továbbra is egy helyben toporgunk, mint ahogy tesszük harminc éve, pont olyan lesz a szakoktatás, mint a hazai autópálya-hálózat” – zárta az intézményvezető.

Szabó Ödön, az RMDSZ Bihar megyei képviselője, a képviselőház tanügyi szakbizottságának tagja érdeklődésünkre kifejtette, nyilván az utóbbi időben vesztett presztízséből a szakmunkásképzés, de ez a trend változóban van, s ezt igazolják a beiskolázási számok is. Ahogy egyre többen választják ezt az oktatási formát, úgy bővül a szakkínálat is. Meg kell említeni azt is – tette hozzá –, hogy egyre több szülő belátja, fontos, ha van a fiatalnak egy szakma is a kezében.